

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida

številka 2 / 2016

KOLOFON

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida
letnik 15, številka 2 / 2016
ISSN 1854-4096

Izhaja 4-krat letno v elektronski in zvočni obliki in je brezplačna.
Spletna stran: <http://www.zveza-slepih.si/rikoss/>
Izdaja: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije

Odgovorni in tehnični urednik: Marino Kačič
Uredniški odbor / sodelavci: Brane But, Matic Vogrič, Metka Pavšič, Jure Srebrovič, Safet Baltič, Slavica Bukovec Zupanič

V reviji se objavlja priporočila in izsledke testiranj nove specialne IKT opreme, strokovne članke o spoznanjih z relevantnih področij, možnostih za izobraževanje, delo, prosti čas, o izkušnjah v povezanosti/vključenosti, o osebnih življenjskih in delovnih izkušnjah ljudi z okvaro vida, njihovih svojcev, strokovnjakov vseh podpornih služb in drugo. Vsi prispevki so avtorizirani, avtentični in se nanašajo na področje "ljudje z okvaro vida".

=====

Avtorske pravice za prispevke, sprejete v objavo, pripadajo reviji Rikoss. Uredništvo si pridržuje pravico preurediti ali spremeniti dele besedila, če tako zahteva jasnost in razumljivost, ne da bi o tem prej obvestili avtorja. Avtorji prispevkov so odgovorni za avtentičnost besedila in svoja stališča.

© Revija Rikoss (ime, oblika in vsebina) je zaščitena z zakonom o avtorskih pravicah. Revija ali katerikoli njen del ne smeta biti razmnožena ali spremenjena v kakršni koli obliki (elektronski, zvočni, tiskani ali drugi obliki) brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic: © Revija RIKOSS in Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije.

Domov Uredništvo Naročite brezplačen Rikoss

=====

Kazalo

UVODNIK: Brezplačna nadgradnja na Windows 10 za slepe in slabovidne, dejstvo ali govorica?

Jožef Gregorc

AVTOPORTRET: Jana Fuhrer

Tudi šport je ljubezen

POPOTNIŠKI UTRINKI: Portugalska, dežela plute, fada in portovca

Darja Leskovšek

INTEGRACIJA: Rad bi se žogal s svojim otrokom, a kaj, ko ne vidim žoge

Slavica Bukovec Zupanič

NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: Sprejet nov Zakon o varstvu pred diskriminacijo

Brane But

DOBRO JE VEDETI: Kontaktne leče pri slabovidnosti

Matjaž Mihelčič, M.Sc., optometrist

PAMETNI TELEFONI: Predstavitev GPS navigacijskih aplikacij – 2. del

Safet Baltič

NAMIGI IN NASVETI: Za Android prenašajte aplikacije s portala Google Play, Cortana prevaja v slovenščino

Brane But

OGLASNA DESKA: Odkrit pogovor z otrokom reši marsikatero težavo

Slavica Bukovec Zupanič

NOVIČKE: Olympusovi novi snemalniki, samovozeči avtomobil Tesla 3, Pošta Windows Live se poslavlja, nova različica programa E-bralec za Android telefone

Jure Srebrovič

UVODNIK: Brezplačna nadgradnja na Windows 10 za slepe in slabovidne, dejstvo ali govornica?

Avtor: Jožef Gregorc

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije teden slepih tradicionalno obeležuje v prvem tednu junija. Letos je bila v okviru tega tedna posebej izpostavljena tema »dostopnost do okolja in procesov v njem«, kot eno od pomembnejših področij za samostojnejše življenje ter delo ljudi z okvaro vida. Neodvisno od tega pa se, kot kaže, premika tudi na področju zasebnega sektorja, kot so podjetja s področja informacijsko komunikacijske tehnologije in prav o tem govori tokratni uvodnik.

Bralke in bralci revije Rikoss, ki spremljate tudi druge vire, ki tako ali drugače poročajo o dogajanju na področju IKT, ste verjetno opazili zapis, ki je v začetku maja zakrožil med »znalsko« srenjo. Govorim o zapisu, ki pravi, da bo nadgradnja na Windows 10 tudi po 29. juliju, ko se za »navadne« smrtnike izteče rok, za uporabnike pomožnih tehnologij, kot so v našem primeru uporabniki bralnikov in/ali povečevalnikov zaslona, brezplačna. Sam zapis ni nič posebnega, če ga ne bi objavil sam Microsoft, ki ni bil znan po tem, da bi veliko pozornosti namenjal dostopnosti. Boleče očitno je, da bi Microsoft iz leta 2012 pustil vse tako, kot je in šel naprej. Med tem pa se je zgodilo mnogo stvari, vključno z njegovo temeljito reorganizacijo. Prišla je nova ekipa, ki Microsoft pelje po novi poti. Del tega je tudi približevanje uporabnikom. Tako so v okviru tega k testiranju produktov že v zgodnji fazi razvoja povabili slehernika, ki je to želel. Ravno zaradi tega testa so ugotovili, da prvi dve večji izdaji Windowsov 10 še nista dovolj prilagojeni tudi za uporabnike s posebnimi potrebami, prav tako pa taka ne bo tudi t.i. obletna nadgradnja desetice, čeprav bo prinesla korenite izboljšave Narratorja, za katerega bomo lahko prvič brez slabe vesti zapisali, da je polnokrvni bralnik zaslona tudi na platformi x86, ne samo na platformi ARM. Njihov povečevalnik (Lupa) na izboljšave še čaka.

Kako delujejo pomožne tehnologije?

Če želimo razumeti del Microsoftovih težav, moramo vsaj v obrisih poznati delovanje pomožnih tehnologij. Grafični vmesnik vsakega sodobnega operacijskega sistema je sestavljen iz predmetov, ki jim pravimo ikone, gumbi, vnosna polja ipd. Ti predmeti imajo vsak svojo vlogo in stanje. Primer: Predmet x je izbirnik (checkbox), ki je lahko obkljukan ali pa ne. To pomeni, da je lahko v stanju »da« ali »ne«. Prepoznavanje vlog in stanja posameznega predmeta je prepuščeno aplikacijskim programskim vmesnikom (API-jem), zaradi katerih pomožne tehnologije sploh lahko ugotovijo, kaj je kaj in to ustrezno sporočijo uporabniku. In tu se pojavijo težave, saj zadnja inačica temeljnega programa v Windows 10 še ne sodeluje z API-ji, kot bi morala, prav tako, pa je ključni API v Windows 10 »User Interface Automation – UIA« še nedodelan, kar pomeni, da bo vsak program, ki bo uporabljal ta API, deloval v omejenem obsegu in z omejenimi zmožnostmi.

Na izboljšavah dostopnosti pa ne dela le Microsoft, temveč je precejšnje korake na tem področju naredil tudi Google v zadnjih različicah svojih sistemov Android in

Chrome OS in v samih pomožnih tehnologijah, zato se naslednje vprašanje postavlja kar samo.

Ali se res celotna branža premika tudi k uporabniku s posebnimi potrebami?

Opomba: avtor zapisa si je za potrebe članka namenoma dovolil vso branžo IKT skrčiti na največje igralce na trgu, kot so Apple, Google in Microsoft, čeprav se prav dobro zaveda, da ti trije niso edini na trgu, so pa tisti, ki imajo največji vpliv na razvoj temeljnega programa v potrošniških pametnih napravah.

Če želimo najti kolikor toliko točen odgovor na to vprašanje, moramo poznati nekaj dejstev:

- Vsi veliki stremijo, da bi uporabnike priklenili v svoj ekosistem.
- Tudi veliki priznavajo, da se demografska slika prebivalstva spreminja in da je ljudi s posebnimi potrebami iz dneva v dan več, bolj pomembno pa je, da ti ljudje že predstavljajo omembe vredno kupno moč, ta pa bo z leti samo rasla.

Prvi, ki je ponudil izkušnjo »all inclusive«, je bil Apple, ki je kot del svojih OS X in iOS izdelal močan center za uporabnike s posebnimi potrebami. Ta center vključuje orodja, ki pomagajo slepim in slabovidnim, ljudem z disleksijo, gibalno oviranim, gluhim in naglušnim... Tej politiki je sledil Google v sistemih Chrome OS in Android, očitno pa se na ta vlak obotavljajoče skuša vkrcati tudi Microsoft, ki pa ne ve točno, ali bi zagrizel v to jabolko ali ne.

Tisti, ki področje dostopnosti spremljajo 20 let ali več, bodo njegovo obotavljanje razumeli, saj je do nedavnega Microsoft v Windowsih ponujal le osnovna orodja, ki so pomagala samo toliko, da si je lahko uporabnik namestil polnokrven pripomoček tretjega proizvajalca. Če se bo sedaj Microsoft podal še na trg pripomočkov za ljudi s posebnimi potrebami, si lahko zaradi svoje velikosti obeta nekaj pravn, ki pa zaradi potencialne negativne publicitete v tem primeru niso dobra izbira, čeprav menim, da bi večina uporabnikov Microsoftov skok toplo pozdravila, tako kot se je zgodilo takrat, ko je Microsoft stopil na trg varnostnih rešitev za potrošnike in v brezplačno rabo na osebnih računalnikih ponudil orodje Security Essentials.

Koliko imajo s sedanjo politiko velikih menjave v njihovih vrhovih?

Spremembe se v obdobju zadnjih treh let niso dogajale samo na področju pomožnih tehnologij, kjer sta se združila GW Micro in Ai Squared ter Freedom Scientific in Optelec, temveč se dogajajo tudi pri velikih igralcih elektronike. Še najmanj perja je frčalo pri Applu, kjer je garnitura po smrti Steva Jobsa ostala praktično enaka, več sprememb se je zgodilo pri Googlu, daleč največ pa pri Microsoftu. Vzrokov za to je več, omenil pa bom le dva: zares nenavdušujoča prodaja sistema Windows 8/8.1 in prevzem šepajočega oddelka, ki nadaljuje razvoj mobilnih telefonov Nokia. Zaradi težav z osmo inačico Windowsov je odšel glavni kreator tega sistema, ki je bil morda preveč vizionarski po eni strani, po drugi pa preveč rigid, s prevzemom mobilne divizije pa si je Microsoft priključil obolelo gos, ki nese samo pozlačena jajca. Vse to je pospešilo odhod glavnega izvršnega direktorja in posledično se je zamenjala večina članov vrhovnega managementa. Sledila je reorganizacija enot ipd. Del tega

je tudi menjava na čelu oddelka, ki je zadolžen za dostopnost izdelkov in storitev. Sedaj ga prvič vodi oseba, ki je tudi sama »hendikepirana«.

Nadgraditi ali počakati?

Koliko je vredna informacija, na katero se sklicujem v uvodu v prispevek, težko sodim, ker razen tega zapisa Microsoft kasneje ni objavil ničesar več, prav tako pa razen osnovne informacije v svoje podružnice ni poslal nobenih navodil, tako da je spet sledil že ustaljeni praksi, ki se je drži praktično že od začetka, ko so pri Microsoftu najavili Windows 10. To pomeni, da so informacije kapljale počasi in so bile precej skope. Z drugimi besedami to pomeni, povedali so samo toliko, da so vzdražili gon. Če bi moral svetovati, je moj nasvet sledeč: z nadgradnjo počakati do konca junija, če do takrat dodatnih informacij ne bo, sistem nadgraditi in če nov sistem ne dela dobro, sistem povrniti v prejšnje stanje pred koncem julija oziroma v roku tridesetih dni po nadgradnji, saj bo sistem po tem samodejno zbrisal datoteke, ki so potrebne za povrnitev v prejšnje stanje. Nadgradnjo priporočam, ker bo treba po 29. juliju, če ta informacija ne pomeni nič, za licenco odšteti dobrega stotaka, če pa nadgradnjo opravimo pred tem, pa nam bo licenca, ki je vezana na dotični računalnik, ostala tudi po povrnitvi v prejšnje stanje in bomo lahko naredili nadgradnjo kasneje brez plačila, ker bodo podatki o naši strojni opreми shranjeni v Microsoftovih licenčnih strežnikih.

Vir: <https://blogs.msdn.microsoft.com/accessibility/2016/05/06/accessibility-and-the-windows-10-free-upgrade/>

[Na vrh](#)

AVTOPORTRET: Jana Fuhrer

Tudi šport je ljubezen

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Sem Jana in sem ena izmed tistih slepih, ki mi šport zelo veliko pomeni in mi je tudi življenje v veliki meri zaznamoval

Moja pot se je začela pred skoraj 34. leti v prelepi vasi na Kozjanskem – Kristan Vrh. Rodila sem se v takrat tričlansko družino mami Marti, očetu Jožetu in štiri leta starejšemu bratu Emilu. Bili smo kmečka družina, kjer je mama delala na kmetiji in skrbela za družino. Poleg dveh otrok je skrbela tudi za svojo nepokretno mamo, oče pa je služil denar kot šofer tovornjaka.

Staršema že tako ali tako ni bilo postlano z rožicami, nakar je mama že zelo zgodaj opazila, da njena dojenčica ne vidi dobro. Pri mesecu dni starem otroku je zelo težko ugotoviti za kakšno izgubo gre. In tako se je začela naša pot okoli zdravnikov, selitve iz bolnice v bolnico... Zdravniki so postavili diagnozo retinalna distrofija mrežnice s pridruženim nistagmusom.

Kot malček sem bila zelo živahen otrok kljub visoki izgubi vida. Povsem enakopravno sem se družila z vrstniki v vasi, ki so me sprejeli kot vse druge. A da ne bi bilo prelepo, so se problemi začeli že ob vstopu v malo šolo. Tam sem se srečala z drugimi otroki, ki niso rasli z mano od malih nog in so me seveda drugače sprejeli. Začela so se zbadanje glede očal. Velikokrat sem prijokala domov zaradi tega, nisem želela več v šolo... Takrat sem se začela zavedati svoje pomanjkljivosti v primerjavi z večino.

Šolanje sem nadaljevala v domačem kraju in s časom so se tudi odnosi s sošolci izboljševali, tako da nam je bilo konec petega razreda kar hudo, ko smo se morali raziti. V tistem času se mi je vid kar izboljševal, a vseeno nisem toliko videla, dda bi lahko sama sledila snovi na tabli. Vseh pet let sem imela v klopi sošolko, ki mi je narekovala snov s table, za kar sem ji še danes zelo hvaležna. Je pa imela tudi nekaj koristi, ker sva sedeli skupaj. Jaz v šoli nikoli nisem imela problemov, tako da sem tudi njej zelo veliko pomagala – vzajemno sodelovanje. Od pripomočkov sem takrat uporabljala le namizno lučko in lupo. Po svojem premisleku sem se konec petega razreda odločila, da šolanje nadaljujem v Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, za kar mi ni žal. Še pred tem pa sem pri enajstih letih zaradi bolezni izgubila mamo. Tako smo ostali sami, trije otroci in oče, ki se do takrat ni z nami veliko ukvarjal, saj je bil veliko od doma. Zaradi tega je moral pustiti službo in se posvetiti otrokom in kmetiji, kolikor je pač bilo v njegovi moči. Zaradi vsega tega sem

morala zelo na hitro odrasti in se privaditi vseh gospodinjskih opravil. Sestra je bila stara komaj tri leta, tako da ko sem prihajala domov, sem morala prevzeti vlogo mame. Na vikende domov nisem odhajala na oddih, moj oddih je sledil v šoli čez teden. V vsakem slabim je pa nekaj dobrega. Če se je moralo tako zgoditi, sem se pa naučila marsikaj kar se mogoče ne bi, če bi bila mama živa ali pa vsaj ne tako hitro. Saj veste, kar se sam naučiš brez pomoči, najboljše znaš in ceniš.

S prihodom v Ljubljano se je začela tudi moja bolj aktivna športna pot. Zato je »kriv« takratni učitelj športne vzgoje Anton Marton, ki je bil zelo velik motivator in zgled, pa ne samo meni. Prišla sem do svoje prve športne ljubezni in to je atletika. Takrat sem začela nabirati svoje prve medalje na državnih prvenstvih v večih disciplinah, a že takrat mi je bil najbolj všeč skok v daljino, ki je tudi sedaj moja disciplina, ki jo treniram. Takrat sem tudi poskusila z goalballom in tudi tekmovali smo na mednarodnih tekmovanjih. Prva medalja iz evropskega prvenstva v Brnu je bila osvojena, ko sem obiskovala že srednjo šolo v Škofji Loki - ekonomsko-komercialni tehnik. Potem je vse skupaj malo potihnilo, predala sem se šoli, fantu in individualni aktivni rekreaciji. Vmes sem poskusila še showdown, katerega se nisem resneje lotila.

Po uspešnem zaključku srednje šole sem se vpisala na Ekonomsko fakulteto v Ljubljani, kar sicer ni bila moja prva želja. Zelo sem si želela, da bi nekoč delala z otroki, bodisi v vrtcu ali v šoli, toda s tistim vidom, ki se mi je še poslabševal, nisem imela nobenih pogojev za vpis na Pedagoško fakulteto. Ni bilo enostavno, toda sprijaznila sem se z ekonomijo. Moram reči, da mi je bil študij ekonomije zelo všeč, ker je razgiban, osvojiš veliko veščin, ki ti pridejo prav tudi v zasebnem življenju. Ne znam pa si predstavljati, da bi bila zaposlena kot ekonomistka. Mislim, da sem za tako delo preveč dinamičen človek in sedeti pri miru za računalnikom je zame pravo trpljenje. Študirala sem zelo vestno in disciplinirano, saj sem vedela po kaj sem prišla v Ljubljano. Študentskega življenja nisem kaj dosti izkusila, ker je pač vid pešal iz leta v leto, zato sem morala vedno več truda in časa vlagati v študij. Fakulteto sem uspešno zaključila, čeprav je bilo tudi mnogo grenkih izkušenj. Nikoli nisem imela problemov s profesorji glede moje invalidnosti in prilagoditev, je bilo pa kar težko prenašati opazke in komentarje s strani sošolcev. Tisti, ki je kdaj študiral, ve, koliko sebe je vložil v uspešno opravljene izpite, zato je še toliko težje sprejeti očitke, da ti profesorji gledajo skozi prste. Vedno sem poskušala in želela biti čim bolj enakopravna ostalim študentom, zato se tudi nisem veliko posluževala pravic, ki izhajajo iz slabovidnosti. Vse izpite sem opravljala redno, le da sem imela podaljšan čas pisanja. Po daljšem premoru sem diplomirala in odšla iz Ljubljane.

Skozi celoten študij pa sem se srečevala s problemi, ki sem jih imela sama s sabo in sprejemanjem slepote. Vid se mi je vztrajno slabšal in sprijazniti se s tem, da bo potrebno uporabljati belo palico, je bilo zelo težko. Očitno sem se morala velikokrat znajti v nerodnih situacijah, ki jih ne bi bilo oz. bi čisto drugače izgledale, če bi uporabljala palico. To je pač naš prometni znak, ki pa ga še v Ljubljani marsikdo ne

pozna. To ni recept, da se izogneš vsem nerodnim situacijam, je pa lažje. S časom dobiš trdo kožo in preslišiš marsikaj.

Ko sem prišla iz Ljubljane, mi je ostajalo malo več časa in spet sem se našla v atletiki. Začela sem trenirati v Celju, in že po slabih dveh mesecih sem se udeležila prve tekme v Bratislavi. To je bilo noro, sanjsko. Že kot otrok sem pred televizijo sanjala, kako bom jaz tako kot profesionalke, tekla po stezah... Začela sem s skokom v daljino in tekom na 100 m in še v istem letu (2006) sem se udeležila svetovnega prvenstva na Nizozemskem, kjer sicer nisem dosegla vidnejše uvrstitve, zadnja pa tudi nisem bila.

Hkrati z atletiko sem se aktivno ukvarjala s showdownom, kjer pa sem hitro začela osvajati višja mesta. Moja prva mednarodna tekma je bilo evropsko prvenstvo, na katerem sem osvojila tretje mesto. To je bilo ravno takrat, ko je Primož Kozmus postal olimpijski prvak. V istem letu sem imela tudi izpolnjeno normo za nastop na paraolimpijskih igrah v Pekingu, a sem na veliko razočaranje ostala doma. In potem se je zgodil šok. Prišlo je navodilo, da se moram odločiti le za en šport, ker naj bi bilo to nenapisano športno pravilo, da se lahko aktivno ukvarjaš le z enim športom. Takrat sem se, z zelo težkim srcem, odpovedala moji prvi ljubezni, atletiki. Vedela sem, da imam več možnosti v showdownu priti do visokih uvrstitev. To se je izkazalo že leto pozneje na svetovnem prvenstvu, kjer sem postala svetovna prvakinja v posamični in ekipni konkurenci. Ta naslov sem/smo v letu 2013 branili na domačem svetovnem prvenstvu v Kamniku, kjer sicer sama nisem ubranila naslova. Postala sem podprvakinja, ampak ta naslov mi izredno veliko pomeni, saj sem ga dosegla točno eno leto po porodu. V letu 2012 se mi je rodil največji smisel življenja in največja sreča tega sveta – hčerka Brina. Ko je bila stara vsega 10 dni, sva bili že pred veliko preizkušnjo. Ati Henrik je odšel na svoje druge paraolimpijske igre v London, midve pa sva ostali sami doma. To je bil velik izziv in obenem strah, glede na to, da je Brina prvorojenka in jaz slepa mati, ki naj bi skrbela zanjo. Prvi preizkus smo uspešno prestali, pa še ati se je vrnil s četrtem mestom za poplačilo. Vmes sem osvojila še naslov evropske podprvakinja in večkratni naslov slovenske invalidke športnice leta. To mi zelo veliko pomeni. Po domačem svetovnem prvenstvu sem se odločila, da s showdownom preneham, za poplačilo pa sem dosegla še naslov športnice leta 2013.

Meni šport pač ne da miru, zato sem se pri Brininih dveh letih in pol odločila, da zopet poskusim z atletiko. Vodila me je velika želja. To so paraolimpijske igre. Mislim, da mi do tja pelje zadnji vlak, glede na mojo starost in disciplino, ki sem jo izbrala. Od lanskega februarja treniram skok v daljino. Treniram v domačem kraju, v Šentjurju, kjer imam odlične pogoje za trening in svojega trenerja. Treniram petkrat na teden, enkrat na dan, ponavadi dopoldan, da mi popoldan ostane čas za Brino. Vse skupaj je kar pestro. Polno je skrbi za družino in šport. Nikdar mi ni dolgčas in nikdar mi ne zmanjka dela. V letošnjem letu je torej največja tekma paraolimpijada v Riu, na katero se želim kar se da najbolje pripraviti. Da pa ne bi šlo vse gladko in po načrtih,

pa sem zdaj, ob najbolj nepravem času, staknila še močno pljučnico. Morala sem izpustiti tekmo, kjer sem želela skočiti normo, tako da imam zdaj samo še eno možnost na evropskem prvenstvu v juniju. Pritiske je že tako velik, zdaj pa bo še večji, ker je to zadnja možnost za moje sanje, za katere sem se morala marsičemu tudi odpovedati. Upam samo, da bom ta stres čim lažje obvladala in naredila normo s tem, kar je ostalo v mojih nogah.

Skratka, sem človek ki ne pozna miru. Poleg vsega sem bila nekaj časa dejavna v društvenih organih in v mnogih aktivnostih na društvu v Celju. Poleg vsega me veseli še pohodništvo, čemur sem se v veliki meri odpovedala, tudi zaradi partnerjeve invalidnosti. Sem pa izredno vesela, ko lahko obiščem kakšen družabni dogodek, piknik ali kakšen drug dogodek, kjer se lahko poveselimo in zaplešemo. Sem veseljak po naravi, kar me rešuje v življenju.

Vse življenje gojim ljubezen do športa in šport mi je to ljubezen vrnil s tem, da sem na stadionu spoznala veliko ljudi in tudi partnerja.

Potovati v Rio si neskončno želim, tako da skupaj držimo pesti, da se to tudi zgodi.

[Na vrh](#)

POPOTNIŠKI UTRINKI: Portugalska, dežela plute, fada in portovca

Avtorica: Darja Leskovšek

Urejanje rubrike in lektoriranje: Metka Pavšič

Pošlji komentar

Portugalska leži na Iberskem polotoku in ima le dva soseda – Španijo in Atlantski ocean. Zakaj omenjam ocean kot soseda – ker so bili Portugalci vedno bolj orientirani na morje kot k sosedom. Tudi Madeira in Azori v Atlantiku so portugalski. Mejo s Španijo so oblikovali pred tisočletjem in tako je to najstarejša meja v Evropi. Njene površine je za približno pet Slovenij in ima skoraj enajst milijonov prebivalcev. V 15. in 16. stoletju je bila prva pomorska in kolonialna sila, po vzponu drugih kolonialnih sil je njen pomen močno upadel. Vasco da Gama je leta 1498 odkril pomorsko pot do Indije, do začimb, ki so bile po evropskih dvorih zelo iskano blago. Zaradi transporta po kopnem in vedno večje moči Osmanskega imperija so bile dajatve tako velike, da so spodbudile evropske dvore k iskanju drugih poti. Portugalski je to prineslo bogastvo, obogatela je s takoimenovanim »poprovim denarjem«, postala je glavna ekonomska in politična sila tedanjega časa. Zaradi zapravljenosti vladarjev je leta 1560 bankrotirala, ponovno se je postavila na noge v 18. stoletju ob odkritju rudnikov zlata in diamantov v kolonizirani Braziliji. Ko je izgubila kolonije, je bila ena najrevnejših držav zahodne Evrope, opomogla si je šele po vključitvi v EU. Vse do leta 1910 je bila kraljevina, zatem republika. Od leta 1932 do 1968 (36 let) ji je vladal diktator Salazar, diktatura je bila ukinjena šele z nageljsko revolucijo 25. aprila 1974, izvedla jo je vojska z nageljni v puškah.

Iberskemu polotoku so več kot 400 let vladali Mavri. Ažuleji so portugalska posebnost, katere izvor lahko povežemo z njimi. To so poslikane keramične ploščice. Najdemo jih povsod, saj jih izdelujejo še danes. Prikazujejo prizore iz vsakdanjega življenja, so kot slike velikega formata, uporabljajo pa jih tudi kot zaščito fasad pred vlago. Te imajo drobne vzorce in spominjajo na naše kopalnice. Druga prelepa značilnost so empedradeš, to so tlaki, ki prekrivajo pločnike in trge po vseh mestih. Bele, sive, črne kocke sestavljajo v fantastične vzorce.

Država se po svoji glavni reki Tejo deli na dva dela. Pokrajina na severu je v notranjem delu gorata s hladnejšim in deževnejšim podnebjem, ob reki Douro so vinorodna območja portovca. Na jugu je dežela pretežno ravninska z nekoliko toplejšimi in bolj suhimi razmerami. Tu uspevajo hrasti plutovci, Portugalska je prva po proizvodnji plute. Tu so tudi veliki kamnolomi belega zlata – marmorja, dežela je druga največja izvoznica marmorja na svetu.

Ljudje so vpeti v svoj tradicionalen način življenja (spoštovanje do boga, domovine in družine), sicer pa prijazni in nasmejani. Označujejo jih 3F: faith (vera), fado (glasba) in football (nogomet). Fado je glasba, ki ima korenine v pesmih črnskih sužnjev, označuje jo portugalska beseda »saudade«, kar pomeni hrepenenje po nečem izgubljenem ali po nečem nedosegljivem. Uveljavila se je med ženskami, ki so čakale na svoje moške mornarje, da se vrnejo domov.

Po Portugalski smo popotovali konec maja in v začetku junija, naša pot je izgledala takole; iz Lizbone preko Cabo da Roca proti severu skozi Coimbro do Aveira in Porta, potem pa bolj na podeželje, na Visoko planoto in v Zvezdne gore na najvišji vrh celinske Portugalske Torre, skozi kamnite vasice, kjer se je ustavil čas, preko Monsanta, Castelo Branca do Evore, središča pokrajine Alentejo. Pot smo zaključili na skrajnem jugu, v mestu Faro. Sledil je še notranji let do Lizbone in vrnitev domov.

Lizbona se razteza preko sedmih gričev ob izlivu reke Tejo v Atlantik. To je veličastno mesto. Pristanišče ob reki, parki, palače, na obrežju visoko v nebo dvigajoč se spomenik osvajalcem novih ozemelj. Za odkrivanje novih ozemelj je imel velike zasluge princ Henrik Pomorščak, spomenik so mu postavili ob 500-letnici smrti. V katedrali sta poleg kraljev pokopana še Vasco da Gama in pesnik Kamoës. Na poti v stari del mesta smo srečevali starodobne enovagonske tramvaje. Z začudenjem smo opazili množico tuk-tukov za prevoz turistov. Je to Evropa ali Azija? Stolnica je najstarejša cerkev v mestu, zgrajena je bila na mestu nekdanje mošeje. Tu je bil krščen sv. Anton Padovanski. Po ljubkih ozkih uličicah smo se vzpeli na najvišji grič do gradu in se zatem spustili v najstarejši del mesta, ki je edini ostal nepoškodovan po groznem potresu leta 1755. Mesto se je že ovijalo v girlande vseh mogočih barv v čast bližnjemu godu Antona Padovanskega. Iz uličnih barv so se pod večer zaslišali prvi melanholični glasovi pevk fada.

Severno od tu nas je pot pripeljala do najbolj zahodne točke celinske Evrope. Rt Cabo da Roca se vzpenja 140 m nad morjem in je večno hladen in vetroven kraj, turistično zelo obiskan, a le za nekaj kratkih minut. V Sintri od daleč zagledamo dva nenavadna stožca na kraljevi palači, ki je bila zgrajena na temeljih nekdanje mavrske utrdbe. Sprehodili smo se skozi celo vrsto raznolikih soban, vsaka je bila v svojem stilu, od labodje do sračje, od arabske do kitajske. Name je poleg najstarejših ažulejev naredila največji vtis ogromna kuhinja z dvema morda desetmetrskima zračnikoma, ki iz palače štrlita visoko v nebo. Kraljevi poletni rezidenci sledi mnogo manjši Obidoš, kamor so zahajale kraljice. Manjša trdnjava z obzidjem, par slikovitih uličic in nekaj ponudbe za turiste, recimo lokalne sladice, kot je višnjev liker v skodelici iz čokolade. Opazimo prve, dokaj drage izdelke iz plute, kape, dežnike, torbe. Seveda! Portugalska je na jugu poraščena s stotinami hektarov hrasta plutovca. Največja portugalska cerkev stoji v Alcobasi v okviru cistercijanskega samostana, krasi jo izjemna gotška arhitektura.

Naprej proti severu potujemo in Fatima je za marsikoga najpomembnejši postanek na naši poti. Je pomembno romarsko središče z dvema cerkvama. Baziliko Naše gospe prenavljajo, nova cerkev Svete Trojice pa je četrta največja katoliška cerkev, sprejme 9000 ljudi, v njej je 500 m² velik mozaik, ki ga je zasnoval slovenski jezuit pater Marko Ivan Rupnik. V prostranstvu pred cerkvijo si kar nekam izgubljen, pa vendar za božjo pomoč marsikdo te razdalje premaga tudi po kolenih. Spet drugi se skušajo odkupiti za svoje grehe s prižiganjem ogromne količine sveč, da se v nebo dviga gost črn dim. Na obrobju ogromnega trga pa množica trgovin z votivnimi predmeti in spominki.

Pa je le napočil čas, da si kot pohodniki privoščimo nekaj narave. Hribovit svet z vetrnicami za električno, nato sledi prvobitna vasica Piódão, pravi biserček. Bila je naše izhodišče za pohod. Gradbeni material je temni skril, zato so hiške od strehe do tal sivorjave, skoraj črne. Pa tudi poti in uličice, vse isti temni skrilavec. Edina svetla

zgradba je povsem bela vaška cerkva nad trgom, potisnjena v breg. Pokrajina je bila res lepa, očitno z dovolj vode za bujno rast žuke in evkaliptusov, pa tudi trte.

Coimbra se ponaša z najstarejšo univerzo na Portugalskem, iz leta 1290, zgrajena je na griču in spominja na utrdbo. Ob reki Montego se razprostira ogromen park, v katerem smo naleteli na folklorni festival. Pesmi in zanimive meščanske noše, pa hrana na stojnicah so nam pričarali lep topel večer v tej prijetni deželi.

Aveiro stoji na slani laguni, prepredajo in z morjem povezujejo ga številni kanali. Živopisani čolni so nekoč služili za nabiranje alg, dandanes pa za prevoz turistov. Sprehod po slikovitem mestu, obisk slaščičarne in vožnja s čolnom, na katerem sta nas spremljala vesela in duhovita domačina, ogled mesta iz žabje perspektive in razlaga v stilu takše šale: »Mislite, da je to pokopališče? Ne, to je zelo dober hotel, saj ga še noben od gostov ni zapustil!«

Porto je drugo največje portugalsko mesto, pristanišče, ki je dalo ime vsej deželi (iz porto cale - utrjeno pristanišče). Obrežje reke Douro je široko, polno lokalov in turistov, povsod vrvež. Hiše so visoke, stisnjene, pisane. Katedrala je preobložena z zlatom, železniška postaja se kiti s prelepimi ažuleji. Lokalna hrana so vampi s fižolom, druga izbira pa so ribe, največkrat sardele. Zame je bil okus teh neprijeten, ker jim ne očistijo drobovja. Iz Porta je v svet odhajalo znamenito vino portovec v posebnih čolnih, naloženih s sodi. Manjkati ni smel obisk kmetije, ki tradicionalno prideluje portovec. To je zaledje v porečju reke Douro, kjer pridelujejo belo in rdeče grozdje. Mene portovec ni navdušil.

Pogorje Sera da Estrela je ponudilo prvovrstno botanično izkušnjo. Pohod je bil dolg, brez velikih vzponov, v vročem sončnem dnevu in med ogromnimi rumeno in belo cvetočimi žukami in raznobarnim resjem. Vmes so se prikazovale velike sive skale in majhni travniki. Nepozabno! Del tega gorovja je tudi najvišji vrh, kamor smo se pripeljali z avtobusom. To pa je bilo razočaranje. Na platoju je postavljen nekakšen obelisk, visok 7 m, da so tako dosegli višino dveh tisočakov!

Manjši kraji v naslednjih dneh so bili sami biserčki. Danes so to bolj prazne vasi, a z veliko posebnostmi, ki kažejo na zanimivo preteklost. Vasi so stisnjene v strma pobočja, z utrdбами na vrhu. Tisto, kar res preseneti, je gradbeni material. To so granitne vasi. Vse je iz sivih zaobljenih granitnih skal, balvanov. Prehodi med hišami so strmi in ozki, središče je trg z vodnjakom in sramotilnim stebrom. Nekje v kotu je še turistični urad, sanitarije in skromno gostišče, domačinov skoraj ne srečaš. Najbolj veličasten med temi kraji je Monsanto. Zdaj se že dolgo peljemo proti jugu v vročo ravnico. Povsod nasadi plutovca. Nekaj krajevnih postankov, najbolj zanimiva je Evora z ostanki rimskega templja in gotsko katedralo poleg. Okolica mesta je polna megalitnih struktur. Nekaj sto kvadratnih metrov velik prostor je posejan z desetimi kamnov, vsak je težak nekaj ton, vsi so lepo zaobljeni in zapičeni v zemljo. Dolmeni in menhirji so ostanki megalitske civilizacije izpred več tisoč let, ki še danes burijo domišljijo znanstvenikov.

Faro leži čisto na jugu v najbolj turistično razviti pokrajini Algarve. Leži ob slanih močvirskih zatokih, zato je poln štokelj, ki gnezdijo povsod po mestu. Z eno smo se srečali skoraj iz oči v oči takoj po vstopu v hotelsko sobo. Tu si zvečer lahko

privoščite v kakšnem majhnem lokalčku fado, je bolj sentimentalen in zelo doživet, iz srca, manj umetniški kot tisti v Lizboni.

Zaključek res zanimivega potovanja je bil izletniški. S katamaranom na puščavski otoček Isla Dessierta. V Faru je bilo že jutro nepopisno vroče in s tesnobo smo pričakovali, kako bo na otočku brez vsakega drevesa. Bilo pa je nepozabno doživetje. Obala peščena, rumena, povsod nekaj bodikastega rastja. Nekaj sončnikov iz trstičja, nobenih turistov. Juhej! Morje čudovito, toplo, valovito, ves čas pa vetrič, sonce v kopreni. Potke na otoku so lesene, saj je pesek prevroč za bose noge. Edini lokal na otoku je velika lesena koliba s klimo. Razkropili smo se po obali in uživali, uživali.

Ko danes, po enem letu, pomislim na Portugalsko, najprej zagledam štoklje in puščavski otok, potem pa se začnejo nizati še podoba za podobo te odmaknjene zasanjane dežele.

[Na vrh](#)

INTEGRACIJA: Rad bi se žogal s svojim otrokom, a kaj, ko ne vidim žoge

(težave slepih in slabovidnih staršev se danes že uspešno rešujejo)

Avtor: Slavica Bukovec Zupanič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Starševstvo je poslanstvo, ki posamezniku prinaša obilico zadovoljstva in radosti, pa tudi obveznosti in manj veselih trenutkov. Skrbi se seveda še dodatno povečajo, ko se poleg čisto vsakdanjih težav na pot postavita dolgotrajna bolezen ali invalidnost, bodisi pri starših ali pri otrocih. Tudi slepota ali slabovidnost lahko v precejšnji meri spremeni kakovost in ritem družinskega življenja.

Da bi olajšali težave družin s slepim ali slabovidnim družinskim članom, pri Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS) delujeta skupina slepih in slabovidnih staršev ter skupina staršev s slepim ali slabovidnim otrokom. O delovanju slednje smo v Rikossu pred časom že poročali. Zato bo naša tokratna pozornost namenjena predvsem težavam staršev, kar pa seveda ne pomeni, da jih posledično ne občutijo tudi njihovi otroci. V sklopu omenjene tematike bomo predstavili probleme, ki poleg rednih starševskih skrbi tarejo starše zaradi delne ali popolne izgube vida, ter izvedeli, kaj vse doživljajo otroci, odraščajoči v takšnem okolju. Na vprašanja o delovanju skupine ter o prizadevanjih za zmanjšanje težav slepih in slabovidnih staršev odgovarjata strokovni delavki Zveze, Brigita Kosi in Karolina Doltar.

Vprašanje: »Koliko družin s slepimi in slabovidnimi starši je torej vključenih v omenjeno skupino?«

Odgovor: »Na ZDSSS že nekaj let deluje skupina slepih in slabovidnih staršev. V to skupino se vključujejo družine, kjer je vsaj eden od staršev slep ali slaboviden. Skupina počasi raste. Trenutno imamo podatke za 60 družin. Vemo pa, da je tovrstnih družin še več in smo zelo veseli vsake nove družine, ki se nam želi pridružiti. Vse te družine obveščamo o aktivnostih, ki jih na Zvezi pripravljamo zanje. Aktivnosti v okviru skupine se je do zdaj udeležila četrtnina družin.«

Vprašanje: »Kateri so potem razlogi za združevanje staršev z okvaro vida?«

Odgovor: »Biti starš je dar, je pustolovščina, je nikoli končana zgodba, je maraton ljubezni... Biti slep ali slaboviden starš pa pomeni iti ponovno skozi vse faze sprejemanja lastnih omejitev in nenehno iskanje načinov za preseganje le-teh. Treba je poiskati način, kako očistiti otroško ritko. Kako nahraniti malčka, ki ga zanima vse razen hrane? Kako obvarovati 2-letnega živahneža? Kako najti svojega otroka med 20 drugimi v vrtcu ali 100 drugimi na šolskem igrišču? Kako dozirati antibiotik? Kako z otrokom kakovostno preživeti prosti čas? Kje najti igrače in družabne igre, ki bodo primerne tudi za starša, ki vidi le malo ali nič? Kako pomagati otroku pri šolskem delu? Skupina slepih in slabovidnih staršev želi ustvarjati sproščen prostor druženja, podpore in izmenjave izkušenj med starši. Težave, uspehi ter različne situacije, s katerimi se soočajo starši, so strokovni službi Zveze izziv za oblikovanje storitev in programov, ki so družinam slepih in slabovidnih staršev v pomoč.«

Vprašanje: »Kako pogosta so srečanja skupine in katere vsebine se najpogosteje znajdejo na programih srečanj?«

Odgovor: »Skupina se srečuje enkrat do dvakrat letno na vikend srečanju skupine slepih in slabovidnih staršev. Ta srečanja so zelo dragocena, ker se družine med seboj družijo cel vikend in se medsebojno bolje povežejo in zato lažje odprejo. So preplet strokovnih predavanj, delitve izkušenj, načrtovanja nadaljnjega delovanja skupine, posredovanja pobud, idej ter druženja. Vsebino predavanj najraje izbiramo glede na interes, ki prihaja iz skupine same. Tako smo na vikend srečanjih že govorili o postavljanju meja, najstnikih, celostnem razvoju otroških možganov, izkušnji danes uspešne mlade ženske, ki je živela s slepo mamo...

Med letom izvedemo 2 do 3 enodnevna srečanja skupine v obliki izleta, kjer je poudarek na aktivnem preživljanju prostega časa celotne družine. Organizacija družinskega izleta za običajne družine je velik podvig. Organizacija izleta za družine slepih in slabovidnih staršev prinese s seboj številne izzive, ki organizacijo tovrstnega izleta še zaplete. Za družine, kjer oba starša slabše ali nič ne vidita, je težava že, kako priti do zelenega kraja izleta – saj so povezave z javnim prometom pogosto slabe ali pa jih sploh ni. Naslednji izziv, s katerim se te družine soočajo, je izbira aktivnosti, v katerih bodo lahko uživali vsi družinski člani. Slep ali slaboviden starš bo morda potreboval spremstvo, hkrati pa bo treba potiskati voziček z dojenčkom in morda nositi še malčka, ki se bo na poti utrudil. Uvesti se v avto in se preprosto odpeljati na cilj izleta nenazadnje ni le enostavneje, ampak je tudi precej ceneje kot potovanje z javnim prevozom. Zato želimo tem družinam ponuditi dan, ko bodo lahko vsi člani družine preprosto uživali ob aktivnostih, ki so za večino družin samoumevne. Vzdušje na izletih je zelo sproščeno. Pri izvedbi izletov nam pomagajo usposobljeni prostovoljci, ki nudijo spremstvo kateremu od staršev ali pa varstvo otrok. Tako imajo vsi starši možnost poklepetati drug z drugim. Seveda pa so izleti tudi enkratna priložnost za izmenjavo izkušenj.«

Vprašanje: »Nekatere aktivnosti v okviru skupine potekajo skozi vse leto. Kaj se potemtakem dogaja?«

Odgovor: »Res je, nekatere aktivnosti, ki so namenjene tudi družinam slepih in slabovidnih staršev, potekajo skozi vse leto, zato naj bo vsaki od njih namenjenih nekaj besed.

- VESELE URICE

Vesele urice potekajo enkrat mesečno. Navadno 3. soboto v mesecu dopoldne in običajno se to dogaja v knjižnici slepih in slabovidnih Minke Skaberne. Namenjene so predšolskim slepim in slabovidnim otrokom ter otrokom slepih in slabovidnih staršev. Na veselih uricah so lahko prisotni tudi starši, lahko pa nam svoje otroke zaupajo v varstvo in medtem postorijo kakšen opravke ali pa si preprosto vzamejo čas zase. Vsake vesele urice imajo drugačno temo; vedno pa se igramo igre, ki so primerne in zanimive za vse otroke. Poudarek je na gibalnih, skupinskih in družabnih igrah. Velikokrat ustvarjamo z različnimi materiali. Na veselih uricah želimo spodbujati prijateljstvo med slepimi, slabovidnimi ter videčimi otroci. Trudimo se, da bi otroci spoznali, da se lahko igrajo in delajo skupaj. Za slepe in slabovidne otroke je zelo dragocena možnost, da se srečajo tudi s svojimi slepimi in slabovidnimi vrstniki, saj

je možnosti za druženje z njimi v današnjem času, ko je večina slepih in slabovidnih vključena v redne vrtce, veliko premalo. Na drugi strani pa je za otroke slepih in slabovidnih staršev prav tako dragoceno srečati se z otroki, katerih starši ne vidijo ali vidijo malo. Tako spoznajo, da niso edini, katerih družina nima avtomobila ali da tudi nekatere druge mamice ali atiji berejo pravljice s pomočjo povečevalnega stekla ali v brajici.

Dragocenost veselih uric je tudi v tem, da na njih starši in otroci lahko spoznajo prostovoljce, s katerimi se slepi in slabovidni otroci ali otroci slepih in slabovidnih staršev lahko družijo tudi izven veselih uric.

Na veselih uricah lahko starši dobijo tudi veliko zamisli za aktivno preživljanje prostega časa s svojimi otroki.

Pomembna je tudi možnost neformalnega druženja staršev v času veselih uric. Na veselih uricah imajo družine možnost izposoditi si slepim in slabovidnim prilagojene igrače ter družabne igre.

- **PREDSTAVITVE SLEPOTE IN SLABOVIDNOSTI**

Če nečesa ne poznaš, imaš do tega težko primeren odnos. Tako je tudi s slepoto in slabovidnostjo. Ljudje imajo o slepoti in slabovidnosti in o slepih in slabovidnih pogosto napačne predstave. Ali se jim zdi, da imajo slepi posebne sposobnosti spomina, sluha, orientacije..., ali pa se jim slepi in slabovidni smilijo in mislijo, da ničesar ne zmorejo in so revčki, ki so na milost in nemilost prepuščeni pomoči drugih. Stvari so le redko črno-bele in tako je tudi tukaj; resnica je nekje vmes. Dejstvo je, da so slepi in slabovidni prisiljeni bolj zanašati se na informacije, ki jih dobijo prek čutil za sluh, tip in vonj. Slepim in slabovidnim tudi razvijejo različne strategije, ki jim omogočajo čim večjo samostojnost. Je pa tudi res, da vseh stvari preprosto ne morejo opraviti sami in zato v nekaterih situacijah potrebujejo pomoč sočloveka.

Cilj predstavitev je zmanjševanje stereotipov in predsodkov o slepoti in slabovidnosti. Na predstavitvah udeležencem predstavimo kaj je slepota in kaj slabovidnost, belo palico in njen pomen, brajevo pisavo, pripomočke, ki slepim in slabovidnim omogočajo večjo samostojnost, ter ustrezne načine vedenja do slepih in slabovidnih. Udeleženci predstavitev imajo možnost »videti, kako vidijo slabovidni«. Pri tem uporabljamo posebna očala, ki simulirajo različne okvare vida.

Predstavitve slepote in slabovidnosti izvajamo skozi vse leto in sicer povsod, kjer izrazijo željo po tem, vsebino in izvedbo pa prilagajamo potrebam in starosti udeležencev.

Predstavitve slepote in slabovidnosti smo že izvajali za vrtce, osnovne in srednje šole, šolo s prilagojenim programom, varstveno delovni center, materinski dom. Slepoto in slabovidnost smo predstavljali tudi na otroškem bazarju, veselem dnevu prostovoljstva, kulturnem bazarju. Letos se bomo prvič pridružili tudi dogodku »Igraj se z mano«, ki ga organizira Center Janeza Levca.

Zelo smo veseli vsakega povabila za predstavitev slepote in slabovidnosti, saj se zavedamo, da je vsaka predstavitev majhen korak k boljšemu poznavanju slepote in slabovidnosti in posledično k boljši vključenosti slepih in slabovidnih v družbo.

- **DRUŽABNIŠTVO / VARSTVO**

Slepota ali slabovidnost enega ali obeh staršev pomembno vpliva na celotno družino, saj se le-ta odraža pri vseh vidikih družinskega življenja: partnerski odnos, gospodinjstva opravila, nega otroka, igra z otrokom, šolske in obšolske dejavnosti otrok... Družine slepih in slabovidnih staršev najdejo načine in strategije za večino stvari. Kljub temu pa ostaja dejstvo, da ima večina slepih in slabovidnih staršev otroke, ki dobro vidijo, in ti otroci imajo enake potrebe in dolžnosti kot njihovi vrstniki. Slepimi in slabovidni starši pa pri vseh stvareh preprosto ne morejo sodelovati na enak način kot videči starši. Fantje imajo navadno radi igre z žogo: košarka, nogomet... Kaj pa če je atletičen ali močno slaboviden? Lahko si z otrokom prilagodita igro, lahko z otrokom brca žogo mami, stric, teta... Lahko pa vskočijo naši prostovoljci.

Družabništvo je namenjeno otrokom slepih in slabovidnih staršev ter slepim in slabovidnim otrokom. Pri otrocih slepih in slabovidnih staršev je družabništvo navadno namenjeno aktivnostim, pri katerih slepi ali slabovidni starši težje aktivno sodelujejo, npr. igranje nogometa, košarke, badmintona..., pomoč pri domačih nalogah v 1. triadi osnovne šole, ko je zelo pomemben pravilen in natančen zapis črk... Pri slepih in slabovidnih otrocih pa je družabništvo namenjeno predvsem širjenju socialne mreže otroka in aktivnemu preživljanju prostega časa. Družabništvo izvajajo usposobljeni prostovoljci.

Danes je ponudba varstva za otroke precej široka. Kljub temu pa si družine slepih in slabovidnih staršev običajno plačljivo varstvo težko privoščijo, saj so cene razmeroma visoke. Slepimi in slabovidni starši pa so pre pogosto brez službe, posledično si družina težje privoščiti tovrstne storitve.

Varstvo je namenjeno tudi slepim in slabovidnim otrokom (tudi tistim z dodatnimi motnjami). Te družine imajo pri izbiri varuhov še večje težave, saj je varuhov, ki bi bili usposobljeni za varovanje slepih in slabovidnih otrok malo.

- **IZPOSOJA IGRAČ**

Trg igrač je ogromen. Ko pa poskušaš najti igrače, ki so kakovostne za otrokov razvoj in primerne tudi za slepe in slabovidne, v praksi doživiš zakon obratnega sorazmerja, saj je teh igrač zelo malo, cene pa so precej visoke.

Zato smo na Zvezi začeli z izposojevalnico igrač, ki so kakovostne in primerne tudi za slepe in slabovidne. Izposojamo predvsem didaktične igrače in igre, ki so že v osnovi primerne za slepe in slabovidne ali pa jih je možno prilagoditi. Pri prilagajanju nam pomagajo tudi prostovoljci.

Igrače si lahko izposodijo tako družine slepih in slabovidnih staršev kot tudi družine s slepimi ali slabovidnimi otroki. Zelo veseli smo tudi babic, dedkov, stricov in tet. «

Vprašanje: »Pa vendarle se letos poleg ustaljenih aktivnosti dogaja še nekaj prav posebnega. Kot kaže, so otroci obeh skupin lahko začutili tudi utrip zelene Ljubljane?«

Odgovor: »Začuti zeleno Ljubljano« je projekt, ki ga v letošnjem letu, ko je Ljubljana zelena prestolnica Evrope, finančno podpira MOL (Mestna občina Ljubljana). Gre za sklop aktivnosti, ki se dogajajo 3. soboto v mesecu popoldne skozi vse leto.

Namenjene so slepim in slabovidnim ter videčim osnovnošolcem (tudi osnovnošolskim otrokom slepih in slabovidnih staršev).

Zaznali smo, da so slepi in slabovidni otroci, kljub vključenosti v običajne osnovne šole, prevečkrat izključeni v prostem času. Zato smo želeli njim ter njihovim videčim vrstnikom ponuditi različne prostočasne aktivnosti, ki so primerne in zanimive vsem otrokom. Želimo ustvarjati priložnosti, v katerih se lahko osnovnošolski otroci srečujejo ob aktivnostih, ki jih zmorejo in so lahko vsi uspešni v njih.

Letos želimo otrokom predstaviti čim več zelenih delov Ljubljane, ki omogočajo kakovostno preživljanje prostega časa. Na srečanja v sklopu projekta: »Začuti zeleno Ljubljano« so vabljeni tudi osnovnošolski sorojenci, sošolci, prijatelji... slepih in slabovidnih otrok ter otrok slepih in slabovidnih staršev.«

Oviram in težavicam, s katerimi se spopadajo slepi in slabovidni starši, res ni videti konca, a z dobro voljo in ljubeznijo so vse premagljive. V eni od naslednjih rubrik si lahko preberete pogovor z mamico, ki je kljub pičlemu ostanku vida kos dvema živahnežema. Kako je odraščati v družini s slepo mamo in kaj vse lahko doživlja tak otrok, pa boste izvedeli v prihodnji številki Rikossa.

[Na vrh](#)

NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: Sprejet nov Zakon o varstvu pred diskriminacijo

Avtor in sodelavec: Brane But

Lektoriranje: avtor

Pošlji komentar

Državni zbor je v aprilu 2016 sprejel Zakon o varstvu pred diskriminacijo, objavljen je v Uradnem listu RS, št. 33/2016 z dne 9. 5. 2016. Novi zakon nadomešča in posodoblja dosedanji Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja iz leta 2004.

Kaj zakon konkretno prinaša v praksi? Zakon jasno prepoveduje diskriminacijo zaradi katerekoli osebne okoliščine. Diskriminacija pa pomeni vsako neupravičeno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje, omejevanje ali opustitev, ki temelji na tej osebni okoliščini in katerega cilj ali posledica je manj ugodna obravnava ali položaj določene osebe.

Gre za splošen oziroma krovni zakon, ki določa varstvo pred diskriminacijo, zaradi katerekoli osebne okoliščine na različnih področjih družbenega življenja. Temeljni namen tega zakona je tudi zagotovitev ustrezne organizacijske samostojnosti in neodvisnosti delovanja zagovornika oziroma zagovornice načela enakosti.

Nov zakon je moral biti sprejet tudi zaradi dosledne uskladitve slovenskega pravnega reda s pravnim redom EU, saj je Republika Slovenija prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nepravilnosti pri prenosu treh direktiv v slovenski pravni red, in sicer v zvezi z vzpostavitvijo in delovanjem organa za spodbujanje enakega obravnavanja.

Vlada RS je po 12-ih letih iskanja oziroma usklajevanja bolj ali manj ustreznih rešitev uspela zagotoviti dovolj politične volje in sprejeti odločitev, da na področju varstva pred diskriminacijo potrebujemo samostojen in neodvisen organ, zagovornika, ki bo opolnomočeno opravljal svoje temeljne naloge. Te pa so: zagotavljanje neodvisne pomoči žrtvam diskriminacije, ozaveščanje, inšpekcijski nadzor in sodelovanje v sodnih postopkih, izvajanje neodvisnih študij, raziskav, analiz in spremljanje stanja, objavljanje neodvisnih poročil in sestavljanje priporočil ter izmenjava razpoložljivih informacij z ustreznimi organi Evropske unije.

Zakon o varstvu pred diskriminacijo postavlja nove in trdnejše temelje za odpravo vseh oblik diskriminacije in oblikovanje prakse obravnave primerov diskriminacije na različnih ravneh pri zagovorniku, inšpekcijah in sodiščih. V vsakdanjem življenju je namreč žrtev diskriminacije lahko prav vsak. Enako, nediskriminatorno obravnavanje mora biti zagotovljeno za vse, ne glede na spol, narodnost, raso ali etično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto ali spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katerokoli drugo okoliščino.

Vir: www.mddsz.gov.si

[Na vrh](#)

DOBRO JE VEDETI: Kontaktne leče pri slabovidnosti

Avtor in sodelavec: Matjaž Mihelčič, M.Sc., optometrist

Lektoriranje: Avtor

Pošlji komentar

Osebe z okvaro vida se včasih vprašajo, če bi jim lahko uporaba kontaktnih leč vsaj malo izboljšala vid. Preden odgovorimo na to ne tako preprosto vprašanje, si pogledajmo nekaj dejstev o teh drobnih pripomočkih za vid.

Razvoj kontaktnih leč

Kontaktne leče so precej star pripomoček – konceptualno ga je opisal že Leonardo da Vinci v 16. stoletju, prve uporabne izvedbe pa segajo v leto 1889, ko je August Müller izdelal steklene kontaktne leče s korekcijo -14 dioptrij in jih uporabil na samemu sebi. Leta 1934 je bil patentiran prvi material iz umetne mase (PMMA), ki je omogočal izdelavo skoraj nelomljivih in kolikor toliko udobnih leč. Ta material je ponekod še danes v rabi; takšne leče v naših krajih imenujemo »trde leče«. Te imajo le neznatno prepustnost za kisik. Tako je ta material v današnjih časih upravičen le v primerih, ko predpišemo dovolj majhne leče, da za preskrbo roženice s kisikom poskrbi solzni film, ki se pretaka pod lečko.

Material, ki prepušča kisik, so razvili leta 1972. Prvi te vrste je bil narejen na osnovi silikon-akrilata, kmalu pa so sledili še drugi. Njihova glavna prednost pred PMMA lečami je bila bistveno boljša preskrba s kisikom, s tem pa so omogočale dolgotrajno nošenje z zelo malo komplikacijami. Sočasno so razvili kompleksne oblike, ki so se lahko prilagajale še tako neobičajno oblikovanim roženicam. V naših krajih se jih je prijelo ime »poltrde leče«, kar pa ni povsem upravičeno – dejansko niso nič manj trde kot PMMA leče, le sliši se bolje. Bolj korekten izraz bi bil »trde, plinoprepustne leče«, kar je prevod angleškega izraza »rigid gas-permeable lenses« ali »RGP lenses«. Poudariti je potrebno, da so RGP leče danes še vedno najvarnejše leče, izdelujejo se lahko tudi po principih tridimenzionalnega struženja, s tem pa je mogoča izvedba povsem individualno prilagojenih oblik. So še vedno (ali ponovno) prva izbira pri korekciji visokih dioptrij, visokih astigmatizmov in roženic neregularne oblike. Slednje je lahko posledica očesnih bolezni, najbolj tipična med njimi je keratokonus, ki predstavlja stožčasto izbočenje roženice, pri čemer vida ni mogoče zadovoljivo popraviti z očali.

Mehke leče osvojijo trg

Med letoma 1959 in 1966 so pričeli izdelovati tudi mehke kontaktne leče – takrat razviti material HEMA je izredno veliko obljubljal, leče narejene iz tega materiala so bile neprimerno udobnejše od »trdih« leč tistega časa, vendar so se čez čas pokazale nekatere slabosti: zaradi slabe prepustnosti za kisik so prvi uporabniki, večinoma šele po nekajletni uporabi, občutili posledice: nepovratne spremembe notranjega sloja roženice (endotela), vraščanje žilic v roženice in pogostejše infekcije. Slabo preskrbo s kisikom so izboljšali novejši hidrogelni materiali, pravi preboj pa so leta 1986 pomenile prve leče za pogosto menjavo. Tehnologija ulivanja je omogočila ceneno izdelavo (do tedaj je bilo mogoče le struženje leč v suhem stanju in nato

hidriranje). Mesečno, tedensko ali celo vsakodnevno menjavanje leč se je pri mehkih lečah izkazalo za bistveno bolj higiensko kot dotlej prakticirano letno menjavanje.

Temo preskrbe očesa s kisikom so iz strokovnih diskusij leta 1998 skoraj povsem izbrisale silikon-hidrogelne leče. Te so omogočale prepustnost, ki je že podobna stanju, ko leče sploh ni na očesu. Kot že nekajkrat prej, so proizvajalci obljubljali, da je material končno varen za neprekinjeno uporabo, tudi en mesec. Žal se je spet nekoliko zalomilo – čeprav je nevarnost dolgoročnih sprememb na očeh pri teh lečah res zelo majhna, pa se pogostost akutnih težav ni zmanjšala. Težava je v tem, da vsaka mehka leča zavira izmenjavo solze pred roženico, hkrati pa nudi oprijemališče mikrobom, glivicam in nekaterim parazitom. Ob nošenju leč preko noči, si ti uspejo ustvariti pogoje za naskok na roženico – posledica pa so infekcije in vnetja. Tako ostaja priporočilo, da se tudi leče, ki so registrirane za »podaljšano nošenje«, uporabljajo le preko dneva. Zelo priporočljivo jih je sneti že eno uro pred spanjem, tako, da veke uspejo odstraniti iztrošen sloj povrhnjice roženice.

V evropski populaciji kontaktne leče uporablja od 5 do 12 % prebivalstva, odstotek je višji v severnih državah. V zadnjih 20 letih se je delež ljudi, ki vsaj občasno uporabljajo kontaktne leče skokovito povečal, predvsem zaradi uvedbe leč za pogosto menjavo. Prav v zadnjih letih pa opažamo vse več uporabnikov enodnevnih leč, ki si jih nadenejo le občasno – za šport ali takrat, ko hočejo nositi običajna sončna očala.

Če se vrnemo k slabovidnosti – kaj lahko torej pričakujemo od leč?

Resnici na ljubo nam leče ne morejo pričarati vida, če je ta že propadel. Njihove glavne prednosti so v tem, da so zelo ugoden način korekcije pri osebah z večjo razliko v dioptriji med očesoma. Tako lahko nekdo, ki ima slab vid na obeh očesih, vendarle hkrati koristi obe in doseže nekaj sinergijskega učinka, medtem ko to z očali pogosto ni mogoče.

Druga prednost je povečano vidno polje pri visokih »plus« dioptrijah daljnovidnih oseb. Pri teh je korekcija z očali nekoliko težavna, saj stekla zožijo vidno polje. Če ima nekdo še patološke izpade vidnega polja, je lahko kombinacija neugodna, kontaktne leče pa jo torej lahko nekoliko omilijo.

Kratkovidni s kontaktnimi lečami praviloma dosežejo za nekaj odstotkov boljše vidno ostrino kot z očali. Hkrati je pri visokih dioptrijah teža očalnih leč precejšnja, medtem ko je ta pri lečah zanemarljiva. Res je sicer, da tudi debelina kontaktnih leč pri zelo visokih dioptrijah naraste, a jo s posebnimi prijemi lahko krotimo – pri vrednostih nad + / - 15 D lahko zmanjšamo premer optičnega dela lečke in jo s tem stanjšamo. Seveda pa gre tu že za individualno prilagojene leče.

Osebe z visoko dioptrijo veliko pogosteje tarnajo nad rošenjem očalnih stekel. Debelejša stekla potrebujejo namreč dlje, da se ob spremembi temperature ogrejejo, s tem pa na njih nastali kondenz le počasi izgine. Kontaktne leče so na stalni temperaturi roženice – ta znaša 35°C – in se ne morejo zarositi. Presenetljivo je, da se odlično obnesejo tudi pri zelo nizkih temperaturah, manj pa pri vročini, suhem zraku in seveda v prašnem okolju. Pri visokih dioptrijah se običajno odločimo za RGP leče, ki so varnejše in se manj sušijo na očeh, hkrati pa nudijo nekoliko bolj ostro

sliko od mehkih leč. To še posebej velja za osebe z višjim astigmatizmom oz. »cilindri«.

S kontaktnimi lečami je mogoče sestaviti povečalo – uporabimo leče, ki imajo mnogo višjo minus dioptrijo, kot jo pacient potrebuje, preko tega pa nosi očala s plus dioptrijo, ki napako spet popravijo. V čem je korist? Takšna kombinacija deluje kot daljnogled in poveča sliko za 20 do 30 odstotkov. Vendar pozor – za kontaktne leče je potreben poseben pregled

Pri predpisu kontaktnih leč slabovidnim osebam se najprej vprašamo, če bodo leče resnično bolj koristne kot očala. Te načeloma pridejo v poštev le pri višjih dioptrijah, ostanek vida pa mora biti vsaj 10 ali 20%, sicer so težave z vstavljanjem in nego leč.

Nato sledi temeljit pregled sprednjega očesnega segmenta, stanja roženic in sestave solz. Na pregledu se poleg dioptrijskih vrednosti izmeri ukrivljenost roženice (pri RGP lečah je smiselna meritev v več točkah ali kar 3D posnetek), ter izbere in vstavi testne leče. Po adaptacijskem času se preko leč izmeri ostanek dioptrije in doseženo vidno ostrino, specialist za kontaktne leče pa preveri še naleganje leč (centriranje, gibljivost in druge značilke), ter seveda povpraša pacienta po občutkih. Ko so najprimernejše leče določene, sledi uvajanje v vstavljanje leč v oči, pacient pa dobi tudi napotke glede vzdrževanja. Če gre za prvi predpis, se mora čez mesec ali dva oglasiti na kontrolo.

Povzetek

Kontaktne leče so moderen in učinkovit pripomoček za vid, ki lahko pomaga tudi slabovidnim osebam, zlasti če imajo večje napake vida (visoke dioptrije), pa vendar še uporaben ostanek vida. Ker pa so težave z očmi slabovidnih oseb lahko večplastne, je potrebno dobro pretehtati njihovo mogočo korist in tveganja.

[Na vrh](#)

PAMETNI TELEFONI: Predstavitev GPS navigacijskih aplikacij – 2. del

Avtor in sodelavec: Safet Baltić

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

V tej številki vam bom predstavil GPS navigacijsko aplikacijo Google maps, ter aplikacijo Blind square, ki pa ni tipična navigacijska aplikacija, temveč pomoč pri navigaciji.

Google Maps (Google zemljevidi)

Google Maps je brezplačna aplikacija, tako za sisteme iOS kot tudi za Android. Google Maps za delovanje uporablja notranjo GPS anteno v napravi, kot tudi prenos podatkov za uporabo zemljevidov, ki se nahajajo na strežniku. Zato pred uporabo aplikacije preverite, če imate pri vašem mobilnem operaterju zakupljen prenos podatkov.

Za hitrejše delo v aplikaciji uporabljajte flikanje iz leve proti desni in obratno. Ko odpremo aplikacijo, se nam na zaslonu prikažejo naslednji gumbi:

Menu,
Polje za iskanje,
Glasovno iskanje cilja,
Vstopi v način kompasa,
in na koncu smeri.

Če dvakrat hitro tapnemo gumb Meni, se nam prikažejo na zaslonu možnosti, kot so:
Vaše lokacije,
Vaši prispevki,
Položaji brez signala,
Način potovanja,
Uporaba satelita,
in Nastavitve.

Za uporabo večine zgoraj navedenih možnosti morate ustvariti Google račun in se z njim prijaviti. Po prijavi lahko shranjujete vaše priljubljene lokacije ali pa pomagate Googlu z novimi podatki o vaši okolici, če izberete gumb Vaši prispevki. V nastavitvah pa si nastavite merske enote, način potovanja in ne nazadnje v možnosti glasovna izbira cilja nastavite jezik na slovenščino.

Delo z aplikacijo je zelo preprosto. Za začetek navigacije v polje za iskanje vpišete ime ulice s hišno številko in kraj cilja. Zatem izberete cilj, ki ga je našla aplikacija, in ga dvakrat tapnete. Zatem se vam na zaslonu prikažejo naslednje možnosti:

Premakni se na mojo lokacijo,
Smer do cilja, ki ste ga izbrali,
Shrani.

Za pričetek navigacije dvakrat tapnete smer do cilja in se vam prikažejo na zaslonu naslednje možnosti:

Z avtomobilom,
Javni prevoz,
Hoja do cilja,
Prični navigacijo.

Ko izberete eno izmed navedenih možnosti, dvakrat tapnete Začni z navigacijo in se bo pričelo glasovno vodenje. Drugi način za vnos v polje za iskanje pa je tudi glasovna izbira. Kot že prej navedeno, v nastavitvah izberete pod zavihkom Glasovni ukazi slovenski jezik. Zatem zgolj dvakrat tapnete gumb Glasovno iskanje in po pisku jasno izgovorite ime ulice s hišno številko in kraj, kamor želite. Ostali koraki po glasovni izbiri pa so enaki, kot če bi vnašali smer v polje za iskanje ročno.

BlindSquare (slepo razporejanje)

BlindSquare je aplikacija za slepe, ki deluje na napravah z iOS. Cena aplikacije znaša 29,99 € in jo dobite v APP store, od koder si jo naložite na napravo. BlindSquare za delovanje uporablja notranjo GPS anteno ter prenos podatkov za dostop do strežnika proizvajalca, kjer se nahajajo zemljevidi. Zato vam priporočam, da preverite pri vašem mobilnem operaterju, če imate zakupljen prenos podatkov. BlindSquare ni tipična GPS navigacijska aplikacija, temveč je namenjena predvsem lociranju objektov okoli nas. Za samo navigacijo do cilja pa lahko skupaj z BlindSquare uporabljamo eno izmed GPS navigacijskih aplikacij.

Aplikacija deluje tako, da skenira okolico v razdalji do 2 km in nam glasovno sporoči, kaj se nahaja v naši okolici. Njena velika uporabnost je v tem, da nam sporoča objekte, kot so trgovine, javne prostore, bankomate, avtobusne postaje itd. Ko aplikacija zazna objekte, nam med hojo ali vožnjo glasovno pove razdaljo do objekta in smer v obliki urne orientacije in smeri neba. Za delo v aplikaciji vam priporočam flikanje iz leve proti desni in v obratni smeri.

Ko odpremo aplikacijo, se nam na zaslonu prikažejo naslednji predmeti:

Išči (za iskanje cilja),

Dodaj cilj (tukaj dodate cilj in nastavite možnost alarma, ko se približate cilju),

Orodja (Tu imate ukaze, kot so razgledovanje okolice, trenutna lokacija, kjer se nahajamo, okoli mene, križišča, vremenska prognoza)

Ostalo (tu dobite podatke o aplikaciji),

Filter najave (tukaj nastavite, katere objekte naj vam aplikacija zazna),

Izklopi govor,

Preišči objekte v krogu v metrih (tukaj nastavite od 25 m do 2 km).

Ko v orodjih dvakrat hitro tapnemo Razgledovanje, prične aplikacija skenirati našo okolico v izbrani oddaljenosti. Tako nam med gibanjem sporoča vse objekte, ali zgolj tiste, ki smo jih nastavili v meniju filter najave.

Pod tem pa se vam prikazujejo možnosti iskanja objektov po specifikah, kot so:

Umetnost in zabava,
Šole in fakultete,
Hrana,
Nočno življenje,
Rekreacija,
Strokovni in ostali objekti,
Prenočišča,
Trgovina in usluge,
Potovanje in prevoz.

Ko izberemo eno izmed zgornjih možnosti, nam ponudi nadaljnje iskanje po specifikih, Za primer, če izberemo potovanje in prevoz, nam ponudi prevoz z letalom, vlakom, avtobusom, itd... Ko izberemo način potovanja, nam prikaže postajo ter razdaljo do nje.

Ko izberemo cilj, do katerega želimo prispeti, pa nam aplikacija prikaže podatke o cilju, kot so telefonska številka, naslov spletne strani, vremenska prognoza in ostale uporabne možnosti. Med uporabnimi možnostmi je gumb Planiraj pot. Če izberemo to možnost, nam aplikacija ponudi na izbiro eno izmed navigacijskih aplikacij, s pomočjo katere prispemo do cilja. Ko izberemo navigacijsko aplikacijo, pa nam obe hkrati sporočata tako smer poti, kot objekte v naši okolici.

[Na vrh](#)

NAMIGI IN NASVETI: Za Android prenašajte aplikacije samo s portala Google Play, Cortana prevaja v slovenščino

Avtor in sodelavec: Brane But

Lektoriranje: avtor

Pošlji komentar

99. Za Android prenašajte aplikacije samo s portala Google Play

Število zlonamernih programskih kod, ki so namenjene mobilnemu operacijskemu sistemu Android, se je lani skoraj podvojilo v primerjavi z letom 2014. V zadnjem četrtletju lanskega leta je bilo namreč odkritih okoli 10,6 milijona zlonamernih kod za Android, v zadnjem četrtletju leta 2014 pa jih je bilo poznanih le okoli 4,3 milijona primerkov. Tovrstne zlonamerne kode seveda niso namenjene le mobilnim napravam Android, ampak tudi drugim napravam, katerih operacijski sistem temelji na osnovi priljubljenega Androida.

Na to raziskavo so se pričakovano odzvali pri podjetju Google in zagotovili, da škodljive programske kode večinoma ogrožajo le tiste uporabnike naprav Android, ki programsko opremo nameščajo z neuradnih portalov. Pri nameščanju programske opreme na spletnem portalu Google Play pa je okužba s škodljivo programsko opremo praktično nemogoča. Pri podjetju Google so namreč v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšali možnost okužbe mobilnih naprav Android za kar 40 odstotkov. Poleg tega so v novejših mobilnih operacijskih sistemih Android (predvsem Lollipop in Marshmallow) vgrajeni varnostni mehanizmi, ki preprečujejo oziroma ovirajo delovanje škodljive programske kode.

Okuženih aplikacij na spletnem portalu Google Play skorajda ni. Če torej razpolagate z mobilno napravo Android, za nameščanje mobilnih aplikacij uporabljajte izključno spletni portal Google Play. Če želite še dodatno zmanjšati možnost okužbe, na mobilno napravo nameščajte samo tisto programsko opremo, ki jo resnično potrebujete.

Vir: <http://www.racunalniske-novice.com/>

100. Cortana prevaja v slovenščino

V zadnjem času je bilo kar precej spletnih debat na račun treh najpomembnejših digitalnih asistentov, ki krojijo naš vsakdan. Seveda govorimo o digitalnih asistentih Apple Siri, Microsoft Cortana in Google Now. Nam, Slovencem, pa se bo nedvomno najbolj prikupila Microsoftova digitalna asistentka Cortana, ki je bila ravno pred kratkim deležna posodobitve skupaj z operacijskim sistemom Windows 10 (različica 1511). Microsoft Cortana je dobila polno podporo za prevode v slovenščino.

Posodobljena digitalna asistentka Microsoft Cortana zdaj prevaja v živo iz angleščine, nemščine, španščine, francoščine in italijanščine v bogato paleto novih jezikov, skupaj s slovenščino. Prevod vključimo tako, da s preprostim ukazom »Hey, Cortana, translate this text to slovenian«. Če uporabljamo pametne mobilne telefone

in tablične računalnike Android ali iOS, lahko digitalno asistentko Microsoft Cortana uporabljamo brez dostopa do svetovnega spleta.

Vir: <http://www.racunalniske-novice.com/>

[Na vrh](#)

OGLASNA DESKA: Odkrit pogovor z otrokom reši marsikatero težavo

Slaba komunikacija v družini je lahko večja ovira kot slepota ali slabovidnost staršev

Avtor: Slavica Bukovec Zupanič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Pred vami, drage bralke in spoštovani bralci, je prva objavljen zgodba na temo slepih in slabovidnih staršev. Skozi Tinino pripoved boste spoznali družino, v kateri ob močno slabovidni mami odraščata 7-letna Julija in 9-letni Matej, ter izvedeli, kako moja sogovornica, kljub le 5 % ostanka vida na enem očesu, naredi prav vse, da bi njena navihanca imela čim lepše otroštvo, predvsem pa, da ne bi bila za karkoli prikrajšana zaradi slabovidnosti njune mamice.

V imenu uredništva se moji sogovornici Tini iskreno zahvaljujem, da je bralcem Rikossa dovolila pokukati v življenje njene družine ter z iskrenimi odgovori prikazala realno podobo vsakdana v njej.

Vprašanje: »Se lahko strahovi in skrbi glede starševstva pri slepih in slabovidnih pojavijo že pri samem načrtovanju družine?«

Odgovor: »Prve skrbi v zvezi s starševstvom so se nama z bivšim partnerjem, ki je popolnoma slep, pojavljale že pri samem načrtovanju družine. Vedela sva, da je mnogo težje skrbeti za otroke, če si prikrajšan za tako pomembno čutilo, kot je vid. Hkrati sem sama slabovidna zaradi prirojene sive mrežnice, ki je v naši družini dedna. Imel jo je že moj pradedek, potem dedek, nato moja mama in sedaj jaz. Tako je obstajala velika verjetnost, da bi jo lahko podedoval tudi otrok. Na genetskem pregledu so nama pojasnili, da je ta možnost okrog 75 %. To je seveda zelo velik odstotek in zato sva se že predhodno posvetovala z okulisti, ki so nama zagotovili takojšnjo operacijo oči pri otroku, če bi jo potreboval. Verjetno bi otrok vseeno slabše videl, vendar bi ohranil bistveno boljši vid kot jaz (to je okrog 80 % ostanka). Tako sva se opogumila in se vseeno odločila za otroke. K sreči sta oba zdrava in dobro vidita. Včasih se pošalim in rečem, da nikoli v življenju ne igram iger na srečo, ki zahtevajo tveganje, ker sem svojo srečo gotovo že »pokurila«.«

Vprašanje: »Star slovenski pregovor, ki pravi, da je strah na sredini votel, okrog ga pa nič ni, se je k sreči tudi tokrat dobro obnesel. Otroka sta zdaj tukaj in z odraščanjem poleg radosti prinašata kdaj tudi skrbi. Kaj je bilo torej najtežje, ko sta bila Julija in Matej še dojenčka?«

Odgovor: »V obdobju dojenčka se s partnerjem nisva soočala s kakšnimi večjimi težavami. Dojenčki so tako ali tako običajno bolj ali manj pri miru. Težave sem imela predvsem s striženjem nohtov. To je običajno opravila moja mama ali oče, kadar smo bili pri njih na obisku. Ko smo hodili na sprehode, sem jaz vozila voziček, saj le še nekaj malega vidim, partner pa se me je držal. Nerodno je bilo tudi, ker noben od naju ne more voziti avtomobila in smo tako vezani na javne prevoze. Ko pa greš kam z malčkom, potrebuješ ogromno rezervnih oblačil, dodatne pleničke, skratka kup stvari. Težavo smo reševali tako, da smo stvari nosili v nahrbtnikih.«

Vprašanje: »A otroci k sreči odraščajo ter postajajo vse hitrejši, za starše pa je s tem poleg hitrih nog nujno potreben še oster vid. Kaj pa, če tega ni, se lahko pojavijo tudi nevarne situacije?«

Odgovor: »Eno težjih obdobij je bilo, ko je bil sin star približno 3 leta, hči pa leto in pol. Bila sta res zelo živahna, vedno polna energije, veliko sta plezala, tekala ... Seveda sem bila zelo vesela, da sta zdrava in srečna otroka, hkrati pa to prinese nove skrbi, predvsem glede varnosti. Ker smo veliko časa preživeli zunaj, sem izbirala čim manj prometne poti. Med sprehodom sem jima velikokrat pripovedovala pravljice ali pa smo peli, samo zato, da ju je to pritegnilo in sta se me raje držala za roko in tako nista imela velike želje tekati naokrog.

Zaradi varnosti smo raje hodili na igrišča, ki so ograjena, čeprav so bolj oddaljena od našega doma. Tam se mi je zdela igra varnejša. Kmalu sem ju naučila, do kod se lahko gibata in to sta po večini kar upoštevala. Se mi je pa seveda tudi zgodilo, da kdaj nisem vedela, kje imam katerega od njiju in sem kar malo stiskala pesti in upala, da se bo vse dobro izšlo. V spominu mi je ostal dogodek, ko je hči splezala zelo visoko na plezalu, sin pa je istočasno stekel na parkirišče. V tisti sekundi nisem vedela, za kom naj grem in kako naj rešujem situacijo. Stekla sem najprej za sinom, ker se mi je v tistem trenutku zdelo, da je huje, če te povozi avto, kot če padeš. Zelo neprijetna situacije sem doživljala tudi v vrtcu, kadar sem po otroka prišla v popoldanskem času in so se otroci igrali zunaj. Večkrat nisem takoj zagledala, kje stojijo vzgojiteljice in ali je skupina otrok, ki je zunaj, sploh naša skupina. Julija me je vedno prva zagledala in mi pritekla nasproti, tako da je bilo nekoliko lažje. Matej pa se je običajno preganjal s fanti in me je zadnji opazil. Na tem mestu moram pohvaliti vzgojiteljice in tudi učiteljice v šoli, saj so razumele moje težave in so se navadile, da pristopijo prve. Tudi ko sem jim omenila, da ne vidim brati obvestil na oglasni deski, so mi običajno povedale, kaj se dogaja. Včasih so seveda tudi kaj pozabile, vendar smo stvari vedno uspešno uredili.«

Vprašanje: »Ob vstopu otrok v šolo se pojavijo nove obveznosti in skrbi. Kako iznajdljiva mora biti mamica, ki ji vid ne dopušča večjega naprezanja pri branju?«

Odgovor: »Večja kot sta otroka, bolje vse razumeta in posledično je zaenkrat tudi manj težav. K sreči sta v šoli zelo uspešna in samostojna. Ima pa Matej nekoliko težav z branjem. Običajno mu kar sama na računalniku sestavim besedilo, ki ga popoldne prebere za vajo. Tako jaz vem, kaj bere, in ga lahko preverjam. Uporabljam tudi zvočno knjižnico Zveze slepih, kjer imajo veliko gradiv za otroke in mladostnike. Dostikrat poslušam kakšno zgodbo in jima jo zvečer pred spanjem povem. Pri branju tiskanih besedil pa si pomagam z lupo, vendar se hitro utrudim. Zato sva z Matejem dogovorjena, da vsak od naju prebere po eno stran v knjigi in si tako oba olajšava branje. Ko bo znala brati še Julija, bomo lahko brali vsi trije.«

Vprašanje: »Večina otrok danes obiskuje tudi številne popoldanske aktivnosti, kar zahteva kar nekaj logističnih podvigov. So za družino brez avtomobila treningi otrok, družinski izleti in počitnice sploh dosegljivi?«

Odgovor: »Z vstopom v šolo se seveda začnejo razne popoldanske aktivnosti. Oba otroka imata zelo rada šport, zato obiskujeta judo, namizni tenis in košarko. Te

dejavnosti imata v šoli in jih obiskujeta takoj po pouku. Matej dvakrat tedensko igra tolkala, kar pomeni, da moramo ob ponedeljkih in četrtek takoj po pouku hiteti na avtobus do Polja, kjer ima glasbeno šolo. Z Julijo v tem času obiščeva tamkajšnjo knjižnico, ali pa se greva igrat na igrišče, ki je v bližini. Ob petkih pa ima Julija ritmično gimnastiko. Ta je k sreči blizu doma.

Seveda je življenje brez avtomobila precej težje in zahteva veliko organizacije. Vzame tudi dosti časa. Ko se na primer odpravimo na počitnice, je potrebno s seboj vzeti le najnujnejše stvari, pa še vedno je veliko prtljage, ki jo je treba nositi. Vožnje z avtobusi in vlaki so običajno daljše, včasih se med presedanjem čaka in otroci seveda postanejo utrujeni ali pa sitni. Običajno s seboj vzamem katero od družabnih iger, ali pa se igramo kakšne besedne igre, dostikrat tudi računamo, štejemo v vse smeri in to se pozna tudi v šoli pri matematiki.«

Vprašanje: »Na prvi pogled se zdi, da ni stvari, s katero bi se otroka ne mogla ukvarjati. Je potem sploh kaj takšnega, čemur se na pot postavi zmanjšana vidna sposobnost njune mame?«

Odgovor: »Glede hobijev mislim, da nista omejena, me je pa zadnjič hči prosila, naj z njo šivam. Sicer sem se zelo trudila, ampak pri tem nisem bila preveč uspešna. Bilo mi je hudo, da ji ne morem pokazati več. Na Zvezi slepih, kjer deluje skupina slepih in slabovidnih staršev, sem tako zaprosila za prostovoljko (iz programa družabništvo), ki se bo sedaj hodila k nam igrat za eno uro na teden in bo v tem času pomagala pri stvareh, ki jim sama nisem kos. Hči se je že zelo veseli in je že pripravila seznam, kaj vse bi rada počela z njo. Tja je uvrstila predvsem risanje, šivanje, izdelovanje iz papirja ...

Že prej sem omenila, da se mi pri branju oči hitro utrudijo, berem res samo tisto, kar je nujno (šolska snov za otroke). Pravljič pa ne morem prebrati v tolikšnem obsegu, kot bi moja dva otroka želela. Na veselih uricah v okviru Zveze slepih pa prostovoljci preberejo več pravljič in zgodbic.«

Vprašanje: »Nevšečnosti in spodrsaljaji se v življenju dogajajo prav vsem; pri slabem vidu je možnost zanje precej večja. Je bilo kaj takšnega, morda celo zabavnega?«

Odgovor: »Kakšnih večjih nevšečnosti zaradi slabega vida nisem imela. So se pa seveda večkrat zgodili kakšni manjši pripetljaji. S sinom sva bila na bazenu dogovorjena, da mi vedno pove, kam gre, da vem kje ga najdem. Ko sem šla po pijačo za hčerko, zagledam fanta v enakih kopalkah in prav tako svetlih las, kot je moj Matej, ki je s prijatelji tekkel proti toboganu. Bila sem prepričana, da je Matej. Prijela sem ga za roko in mu začela resno »predavati« o tem, zakaj ni povedal, da gre na tobogan in zakaj je pustil sestrico samo. Deček je začel jokati in v trenutku mi je bilo jasno, da sem otroka zamenjala za svojega. Seveda sem se mu opravičila in kmalu zatem smo skupaj na naši brisači igrali karte in jedli sladoled.

Zaradi slabega vida mi je precej težje tudi v raznih zdravstvenih ustanovah, ko moraš vedeti, pri katerih vratih je treba čakati. Tudi tam so se mi že dogajale raznorazne pomote, vendar ni bilo nič resnejšega.«

Vprašanje: »Pravijo, da so slepi in slabovidni starši manj strogi pri vzgoji in da mnogokrat popuščajo zaradi lastne nemoči. Ima torej invalidnost staršev lahko posredni vpliv na vzgojo otrok?«

Odgovor: »Mislim, da slepota ali slabovidnost ne bi smeli vplivati na težave z vzgojo otrok. Je pa res, da sem sama večkrat tudi kdaj popustila, ker sem se počutila krivo, da otrok zaradi moje slabovidnosti nečesa nima.

Primer 1: Otrok je po obisku živalskega vrta jokal in tečnaril povsem brez vzroka. Sicer bi bila jezna, ampak sem si rekla: »otroci videčih staršev se po odhodu iz živalskega vrta lepo udobno namestijo v avtomobil, pojedjo banano in že na poti domov zadremajo. Moja dva pa sta utrujena in morata še na vsaj dva avtobusa, preden bosta pripotovala do doma. Ker gremo v živalski vrt ali na druge izlete običajno med vikendom, obstaja velika verjetnost, da so avtobusi redki in da jih bomo še dolgo čakali. Ta pot na koncu postane dolga dobro uro ali več.

Primer 2: Sin se stepe na igrišču. To je sicer nedopustno, zato mu na dolgo in široko predavam, da to ni prav. Nekje v podzavesti pa mi na misel prihaja dejstvo, da je v resnici zelo dober fant in da je še pred dvema urama povsem sam od sebe svojega očeta spremljal k zdravniku, potem pa se še javil, da gre z recepti po zdravila v lekarno.

Sama vem, da na tak in podoben način dostikrat popustim pri vzgoji. To se seveda ne izkaže za dobro, zato se res trudim, da je tega vedno manj.«

Vprašanje: »Otroci so v medsebojnih sporih precej kruti in neposredni. Sta se otroka že kdaj potožila, da sta bila prizadeta ali celo ožigosana zaradi slepote in slabovidnosti njunih staršev?«

Odgovor: »Zaenkrat težav z vrstniki na ta račun še nista imela. So pa otroci sedaj še razmeroma majhni. Glede na pripovedi drugih slepih staršev, lahko razne opazke sovrstnikov pričakujem, ko bodo nekoliko starejši. Menim, da smo sicer precej odprta družina. Vsak teden se hodijo k nam igrati sošolci in sošolke mojih otrok, tako imajo možnost izvedeti marsikaj, kar jih v zvezi s slepoto zanima. Ponavadi me prosijo, da spečem palačinke in seveda tudi radi pomagajo. Večkrat kaj skupaj zapojemo in se res neizmerno zabavamo. Mislim, da otroci slepote in slabovidnosti ne jemljejo tako zelo resno kot mi odrasli.«

Vprašanje: »Že v enem prejšnjih odgovorov je bila omenjena pomoč, ki jo Zveza nudi v okviru skupine slepih in slabovidnih staršev. Na lanskoletnem srečanju v Izoli si bila izbrana za predstavnico omenjene skupine. Kaj ti osebno to pomeni?«

Odgovor: »To je bilo čisto nepričakovano. Najprej sem bila malce negotova glede tega, saj še nikoli nisem opravljala podobnih funkcij in res nimam nobenih izkušenj na tem področju. Ampak vse je enkrat prvič. Seveda mi veliko pomeni, da so se praktično vsi starši strinjali s tem. Dobila sem občutek, da mi ljudje zaupajo in verjamejo vame.«

Vprašanje: »Srečanja skupine slepih in slabovidnih staršev niso zgolj druženje. Za katere vsebine je med starši največ zanimanja?«

Odgovor: »Vsakič, ko se vrnem s takšnega srečanja, sem polna energije in novih moči za naprej. Menim, da je zelo pomembno, da se slepi oz. slabovidni starši občasno družimo med seboj. Tako si lažje izmenjamo izkušnje, mnenja ... Včasih je lažje kaj zaupati ljudem, ki so »na istem, kot ti«. Hkrati pa je pomembno, da so na srečanjih tudi strokovnjaki, ki vodijo različne delavnice.

Med šolskim letom je naša družina običajno v velikem pomanjkanju časa. Razpeti smo med domačimi nalogami, športnimi aktivnostmi, glasbeno šolo ... Ob vsem tem direndaju včasih sploh ne uspem razmišljati o tem, ali je vse prav, kar delam. Ravno na takšnih srečanjih pa vedno dobim nekakšno potrditev, da je vse OK in da imajo tudi drugi podobna razmišljanja, mnenja. Ta občutek je res zelo dober in mi daje samozavest.

Vsa naša druženja (v obliki srečanj, izletov, veselih uric ...) nas in naše otroke prav gotovo povezujejo. Naj omenim, da so tudi naši otroci na teh srečanjih razvili že prava prijateljstva med seboj in se jih tudi zelo veselijo.«

Vprašanje: »Ob koncu pogovora morda še beseda ali dve o tem, kako lahko ta skupina pomaga staršu kot posamezniku. Kakšni so torej cilji skupine?«

Odgovor: »Na srečanjih skupine se starši tudi pogovarjamo o tem, kaj bi želeli z otroki početi, pa nam naša slepota oz. slabovidnost to otežuje. Veliko nas je, ki bi z njimi radi smučali, kolesarili, taborili, hodili v hribe. Tukaj takoj nastane težava s prevozom, hkrati pa bi potrebovali tudi pomoč kakšnega spremljevalca. Prav v tem pa je pomen naše skupine. Skupaj se lažje organiziramo za takšne in podobne podvige. Lažje se odkrito pogovarjamo o naši problematiki in se tudi medsebojno spodbujamo. Vsi starši te skupine imamo isti cilj, to je, da otroci ne bi bili prikrajšani zaradi naše slepote oz. slabovidnosti in da bi imeli enake možnosti glede šole, športa, igre, prostočasnih aktivnosti ..., kot jih imajo otroci videčih staršev.«

[Na vrh](#)

NOVIČKE: Olympus predstavlja nove digitalne snemalnike, samovozeči avtomobil Tesla 3, Pošta Windows Live se poslavlja, nova različica programa E-bralec za Android telefone

Avtor in sodelavec: Jure Srebrovič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Olympus predstavlja 4 nove digitalne snemalnike

Olympus je na področju snemanja zvoka dejaven že od leta 1969, pri čemer ob razvoju svojih zvočnih sistemov pozornost usmerja predvsem na visoko kakovost snemanja ter kar najudobnejšo uporabo. To še zlasti velja za VP-10, ki ga lahko vključimo že z eno neopazno potezo. Kompaktni digitalni diktafon je podoben nalivnemu peresu in je opremljen z visoko občutljivima stereo mikrofonom, ki zagotavljata kristalno jasne posnetke zvoka iz vseh smeri. Poseben protišumni filter zmanjša šumenje, ki nastaja ob nošenju diktafona npr. v prsnem žepu sukniča ali srajce. Tudi oba digitalna diktafona WS-852 in WS-853 imata stereo mikrofonski sistem. Z dvema mikrofonom lahko zvok ujame v visoki kakovosti in s kar najmanj šuma. Ker sta mikrofona v diktafon vgrajena pod medsebojnim kotom 90°, sta primerna predvsem za snemanje dogodkov z več govorniki npr. sestankov. Zvok ob predvajanju posnetkov nudi realen prostorski stereo občutek, zato poslušalec zlahka ugotovi, kdo je na sestanku kaj povedal. Aktiviramo lahko tudi napredno samodejno snemanje, ki skrbi za ustrezno občutljivost mikrofonom glede na glasnost posameznih govorcev, zaradi česar so vsi glasovi na posnetkih dobro in razločno slišni. WS-852 napajajo običajne baterije in vsebuje 4-GB pomnilniškega prostora, kar zadošča za 170 ur snemanja. WS-853 napajajo polnilne baterije, ki jih lahko polnimo tudi v samem diktafonu in ima 8 GB prostora in tako dobimo 1-krat več časa za snemanje. Tudi VN-741PC omogoča napredno samodejno snemanje in je opremljen z vsesmernim nizkošumnim mikrofonom, kar nudi visoko kakovost zlasti ob snemanju zvoka iz vseh smeri. Uporabnikom sta na voljo dva načina delovanja, normalno in enostavno. Pri enostavnem so na zaslonu z veliko pisavo prikazane le osnovne oz. najpogosteje uporabljane funkcije, kar je priporočljivo predvsem za nove in manj izkušene uporabnike. Ob normalnem delovanju pa so na voljo vse funkcije, ki smo jih sicer vajeni na Olympusovih diktafonih. VN-741PC lahko tako uporabljamo pri vsakodnevnih opravilih in ga imamo lahko vedno in povsod s seboj. Preko USB priključka je vse štiri nove diktafone mogoče povsem enostavno priključiti na računalnik brez dodatnih kablov, kar olajša prenos posnetkov in drugih podatkov na računalnik ali na diktafon, ki ga tako lahko uporabljamo tudi kot običajen ključek USB. Prek USB je mogoče tudi polnjenje baterije v modelih VP-10 in WS-853. Nove diktafone lahko dobimo pri Olympusovih pooblaščenih in spletnih prodajalcih ali neposredno v Olympus spletni trgovini. Priporočena maloprodajna cena za VN-741PC je 49,00 €, za WS-852 59,00 €, za WS-853 79,00 € in za VP-10 99,00 €*.

Dodatne informacije:

http://www.olympus.si/site/sl/a/audio_systems/audio_recording/index.html

Vir: <https://www.olympus.si>

Nov samovozeči avtomobil Tesla 3

Tretji Teslin model avtomobila, ki je nakazal serijsko proizvodnjo tega proizvajalca električnih avtomobilov, je bil predstavljen 31.3.2016 v večernih urah po našem času v Los Angelesu. Avto je že naročilo preko 130.000 ljudi, čeprav se bo množična proizvodnja začela šele v letu 2017. Avto naj bi stal 31 tisoč EUR, kar je pri Teslinih modelih zdaj najcenejši avto. Avto bo imel 2 prtljažnika, enega spredaj in enega zadaj. Elon Musk, direktor tega kalifornijskega podjetja, pravi, da je 31.3.2016 predstavil le prvo fazo izdelave tega avtomobila, drugo fazo pa bodo predstavili, ko se bo bližal njegov izid. Avto bo od 0 do 100 km/h pospešil v pičlih 6 sekundah, akumulator pa naj bi zadoščal za prevoženih 350 do 400 km. Polniti ga bo možno na vseh za električne avtomobile pripravljenih polnilnih postajah, samo polnjenje pa naj bi trajalo med 20 in 30 minut. Tesla 3 bi lahko predstavljal revolucijo tudi za slepe in slabovidne, saj bo med mnogimi drugimi naprednimi funkcijami imel tudi avtopilota, kar pomeni, da bo lahko vozil sam. Kako se bo to obneslo za slepe, je seveda vprašanje, moje osebno mnenje pa je, da bo do trenutka, ko bomo slepi zares lahko vozili sami, moralo preteči še kar nekaj let. Prvo težavo vidim v tem, kako bomo avto nastavljali, če pa ima zaslon le na dotik. Kot vemo, mnogim slepim predstavlja težave. Drugo resnejšo težavo pa vidim v natančni satelitski pokritosti Slovenije. Pa tudi ceste najbrž do leta 2017 še ne bodo primerne.

Vir:

http://www.b92.net/automobili/aktuelno.php?yyyy=2016&mm=04&nav_id=1114628

Uporaba programa Pošta Windows Live 2012 se poslavlja

Pri podjetju Microsoft so v začetku leta 2016 predstavili novo storitev Outlook.com, ki zagotavlja boljše delovanje, varnost in zanesljivost. Pošta Windows Live 2012 ne podpira sinhronizacijskih tehnologij, ki se uporabljajo v novi storitvi Outlook.com. Ko se bo konec junija začelo nadgrajevanje računov, v aplikaciji Pošta Windows Live 2012 ne boste več mogli pošiljati ali prejemati e-pošte prek svojega računa za Outlook.com. To naj vas ne skrbi, saj lahko do svojega računa za Outlook.com vedno dostopate v kateremkoli brskalniku, prav tako pa boste še naprej imeli dostop do vseh svojih podatkov, ki so trenutno shranjeni v aplikaciji Pošta Windows Live 2012. To velja samo za uporabnike z domenami @windowlive.com, @hotmail.com, @live.com in druge Microsoftove končnice. Tisti pa, ki program Pošta Windows Live 2012 uporabljate za e-poštne naslove Gmail, Arnes in ostale odjemalce POP3, pa bo Pošta Windows Live delovala še naprej. Pri Microsoftu priporočajo, da program Pošta Windows Live 2012 nadgradite s programom Pošta, ki je integriran v operacijske sisteme Windows 8.1 in 10, kar seveda posledično pomeni tudi nadgradnjo samih Windowsov. Alternativna možnost pa je tudi za vse uporabnike, ki imate nameščen Office 365, da storitev Outlook.com uporabljate s programom Outlook 2016, ki pa deluje tudi še v Windows 7 in novejših. Pri Microsoftu sporočajo, da se bodo nadgradnje računov pričele s 3.6.2016.

Vir: Prejeta E-pošta s strani Outlooka

Na voljo nova online različica programa eBralec za Android telefone

Pri podjetju Amebis d.o.o. so 31.5.2016 izdali najnovejšo online različico eBralca za pametne telefone. Za uporabo programa bo potrebna licenca, le-te pa, kot zagotavljajo, se bodo dale dobiti na Zvezi društev slepih in slabovidnih pri gospe Sanji Grobovšek. Aplikacija se nahaja tukaj:

<http://www.kss-ess.si/ebralec-sintetizator-govora-slovenskega-jezika/>

Online različica programa eBralec za Android se nahaja v točki 3. Ta različica bere z glasovoma Renato in Maja, medtem ko offline različica, ki pa je brezplačna in se nahaja v točki 2, bere z glasom Aleš, ki ste ga vajeni v programu Alpineon Proteus.

Vir: e-grupa pomagajmo-si, Drago Šajn

[Na vrh](#)

© 2002-2016, Uredništvo Rikoss, Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije